

VÝSKUM OTÁZOK VOJNY A MIERU V SÚČASNEJ SPOLOČNOSTI

ISSUES OF WAR AND PEACE IN CONTEMPORARY SOCIETY

NINA HIKMET

Univerzita Mateja Bela, Fakulta medzinárodných vzťahov, Banská Bystrica

ABSTRACT

Current status: Power interests tend to be causes of armed conflicts, whose aim is to meet the interests of aggressors, fight for freedom, supremacy in regions, or others, that join efforts to oblige the enemy to submit to the will of the more powerful. War brings destruction, killing, violence, disruption of economy, environment, suppression of human rights and other negative symptoms, such as torture, looting, or other deviant manifestations of failure of human mind.

Proposed solutions: As prevention, the deterrence of potential adversaries should serve. But as history shows such prevention is only poorly applicable in practice. War begins when preventive measures fail. Maintaining and rebuilding of peacekeeping become more difficult tasks, than solving heterogeneous conflicts by violence and war.

The role of international law is to improve legal system, balance of forces of powers, regulation of hegemonic statuses, national regimes, limiting influence of interest groups, weakening positions of military industry, and prevent spreading of fear and hatred. Education about peace, discipline and emphasizing the cruelty of war and its unethical nature should prevail as a priority along with the pressure on media, which often spread propaganda materials, racial or other kind of intolerance and in accordance with their level support the worst that war is able to mine out of the human nature.

Objectives: The objective becomes peace as a result of long-term development of humanism, along with assumption, that war shall be overcome by civilization development, coordination of doctrines and strengthening of key competences.

Results: In research of issues of war and peace at present we come mostly to infringements, thereby doubting and contradictions in international law, principles of human society, the global superiority of various nations and groups and global instability.

KEY WORDS

war, peace, interests, humanity, international law, education, media, humanism, civilization, principles

ABSTRAKT

Súčasný stav:

Mocenské záujmy bývajú príčinou ozbrojených konfliktov, ktorých cieľom je riešenie záujmov agresorov, boj za slobodu, nadvládu v regiónoch, či ďalšie, s ktorými sa spája úsilie o donútenie protivníka podriaďiť sa vôli mocnejšieho. Vojna prináša nielen ničenie, zabíjanie, násilie, rozvrat ekonomiky, životného prostredia, potláčanie ľudských práv a ďalšie negatívne prejavy, ako mučenie, rabovanie, či iné deviantné prejavy zlyhania ľudského rozumu.

Navrhnuté riešenia:

Ako prevencia by malo slúžiť ľudstvu odstrašenie potenciálneho protivníka. Dejiny však dokazujú, ako slabo je takáto prevencia uplatniteľná v praxi. Vojna začína vtedy, keď preventívne opatrenia zlyhávajú. Omnoho ťažšou úlohou pre ľudstvo sa tu stáva udržanie, či znovuvybudovanie mierového stavu, než riešenie rôznorodých konfliktov prostredníctvom násilia a vojny.

Úlohou medzinárodného práva je zdokonaľovanie systému práva, udržiavanie rovnováhy síl mocností, regulácie hegemonistického postavenia, vnútroštátnych režimov, obmedzovanie vplyvov záujmových skupín, oslabovanie pozícií vojenského priemyslu, či zabránenie šírenia strachu a nenávisťi. Výchova, vzdelanie, disciplína, edukácia k mieru a poukazovanie na krutosti vojny a jej neetický charakter, by mali prevažovať ako prioritná nutnosť zároveň s tlakmi na médiá, ktoré častokrát šíria propagandistické

materiály, rasovú, či inú neznášanlivosť a svojou úrovňou podporujú vojnu a to najhoršie, čo z ľudskej podstaty vie vojna vyťažiť.

Ciele:

Cieľom sa stáva mier ako výsledok dlhodobého rozvoja humanizmu a ľudskej kultúry, zároveň s predpokladom, že vojna bude prekonaná civilizačným vývojom, koordináciou doktrín a posilnením kľúčových spôsobilostí.

Výsledky:

Výskumom otázok vojny a mieru v súčasnom stave prichádzame väčšinou na nedodržiavanie a tým aj spochybňovanie a rozpory v medzinárodnom práve, princípov ľudskej spoločnosti, globálnej nadradenosti rôznych národov a skupín a nestabilite.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

vojna, mier, záujmy, ľudstvo, medzinárodné právo, výchova, médiá, humanizmus, civilizácia, princípy

ÚVOD

Úvodný text preambuly Charty OSN hovorí:

*My, ľud Spojených národov,
odhodlaný uchrániť budúce pokolenia pred metlou vojny, ktorá dvakrát
v priebehu nášho života priniesla ľudstvu nevysloviteľné strasti,
potvrdiť vieru v základné práva, v dôstojnosť a hodnotu ľudskej osobnosti,
v rovnaké práva mužov a žien i národov veľkých a malých,
vytvoriť pomery, v ktorých možno zachovať spravodlivosť a úctu k záväzkom
vyplývajúcim zo zmlúv a iných prameňov medzinárodného práva,
podporovať sociálny pokrok a zlepšovať životnú úroveň vo väčšej slobode
a pre tento cieľ
pestovať znášanlivosť a žiť spolu navzájom v mieri ako dobrí susedia,
zjednotiť svoje sily pre zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti,
prijatť zásady a zaviesť metódy zaručujúce, že sa ozbrojené sily budú používať
len v spoločnom záujme a používať medzinárodný mechanizmus na podporu
hospodárskeho a sociálneho povznesenia všetkých národov,
rozhodli sme sa zjednotiť svoje úsilie, aby sme dosiahli tieto ciele.¹*

¹ Preamble of the United Nations Charter, 1945.

1. VOJNA AKO POJEM

Slovo vojna sa vo svete skloňuje denne. Pre niektorých znamená každodenný chlieb, pre iných je synonymom hrôzy. Niektorí sa vo vojne už narodí a nesú si vojnu ako svoj osud, ktorým sú poznačení po celý svoj život, pre iných je zas vojna niečím vzdialeným, len sťažka sa ich dotýka a znamená pre nich len polhodinové večerné správy, či články a otrasné obrazy obetí agresie v novinách.

Výrokov o vojne a jej podstate nájdeme v dostupných zdrojoch nespočetné množstvo. Avšak najvýstižnejším vyjadrením racionálneho a ľudského postoja je označenie vojny podľa Oskara Krejčího, ktorý hovorí, že „Každá vojna je prejavom zlyhania ľudského rozumu“. Istotne je. Vojny sa vedú od nepamäti, paradoxne, odkedy ľudské pokolenie začalo myslieť a žiť².

1.1. DEJINY VOJEN

Dejiny vojenstva siahajú do éry praveku, kedy riešili svoje nároky na obživu, či majetky skupinky neandertálskych ľudí za pomoci primitívnych zbraní, cez starovek, kedy vojnu opísal aj Aristoteles ako ekonomický súboj, či istý druh podnikania.

Následne v stredoveku, zaznamenalo vzostup podmienené ospravedlňovanie vojny, kedy vojna bola v zásade považovaná za hriech, avšak existovala istá miera, kedy bola vojna ospravedlniteľná. Týkalo sa to hlavne definície správnych zámerov pre vedenie vojen, ktorých cieľom malo byť výlučne zaistenie mieru, či trest pre agresora.

V novoveku už vzniklo mnoho rozličných ponímaní vojny a pojednával sa jej etický problém, oprávnené a neoprávnené vedenie vojen, či ich spravodlivé príčiny. Novovek priniesol pojem prirodzených pomerov vojen, kedy J. A. Komenský hovoril o potrebe udržania národov v mieri. Vojna mala byť len krajným riešením inak neriešiteľnej prirodzene vzniknutej situácie.

Moderná doba položila základy rezolútneho odsúdenia vojen a vyzdvihovanie pokojných prostriedkov riešenia kríz, či zásady zákazu použitia sily. Platné medzinárodné právo, ktorého pravidlá sa zaviazali dodržiavať všetky štáty sveta po krvavej druhej svetovej vojne, je však neustále skúšané záujmami, ktoré existovali vo všetkých historických obdobiach.

² O. Krejčí, *Válka*, Professional Publishing, Praha 2011.

1.2. PRÍČINY VEDENIA VOJEN

Účastníci vojny, či ozbrojeného konfliktu sú vždy presvedčení o použití agresie ako jediného možného spôsobu, ako vyriešiť vzniknutý spor. Dôvody sú rôzne a v našej dobe stále rozmanitejšie. Násilie a agresivita môže existovať ako prirodzený pud, či súčasť biologickej podstaty ľudí. Za pomalšie či rýchlejšie vyvinutie konfliktu a následné spustenie násillia ale nenesú zodpovednosť len psychické sklony, alebo vrodené pudy ľudstva. Je to spoločnosť, ktorej výchova, informovanosť, vnútorná sila, znalosti, skúsenosti, inteligencia a vedenie ruka v ruke s edukáciou o spoločnosti a etike, v dnešnom svete viditeľne preukazujú svoju alarmujúcu nedostatočnosť. Naproti nim stojí neustále pokušenie ako túžba po moci a nadvláde, individuálna sláva, rozumová a vzdelanostná nedostatočnosť, honba za majetkom, či spoločenská frustrácia. Zámienkou na vyvolanie konfliktu môže byť tiež nerastné bohatstvo. V popredí tu stojí boj o ropu a zemný plyn, nezaostáva však ani hon za vodou, ktorej zvyšujúca nedostatočnosť značí nadchádzajúcu svetovú hrozbu. Za zmienku stojí tiež predstava, čo ženie vedecko – technický pokrok takou závratnou rýchlosťou vpred? Istotne aj vízia lepšej kvality života, hlavnú líniu si tu však drží informačná a vojenská prevaha nad inými. Krajiny, štáty, monarchie, organizácie, samozvaní vodcovia, diktátori, pre týchto všetkých a mnohých ďalších, ktorí sa pod vidinou získania prevahy rôzneho pôvodu rozhodnú viesť boj, je typickou črtou demonštrácia použitia sily.

Vtedy však už vyhlásenie vojnového stavu, ktoré by malo zodpovedať pravidlám medzinárodného práva, bohužiaľ zohráva len veľmi malú rolu.

1.3. VOJNY A POPULIZMUS

Akékoľvek druhy vojnového konfliktu má jednu spoločnú črtu z hľadiska pôvodu. Populizmus. Môže sa jednať o vojnu *horúcu*, kedy nepriatelia proti sebe bojujú v otvorene a priamo, ako v prvej či druhej svetovej vojne, či vrámci ozbrojeného konfliktu menších, či väčších rozmerov. Naproti tomu, pokiaľ ide o *studenú* vojnu, kedy konflikt prezentuje snaha o svetovú nadvládu a ovládnutie sfér vplyvu prostredníctvom vojenských zoskupení hlavne v ideologickej, hospodárskej, vedecko-technickej, politickej a propagandistickej rovine, vedie takáto snaha častokrát k takzvaným zástupným vojnám, čiže k ozbrojeným konfliktom v menších alebo rozvojových krajinách, na ktorých si veľmoci dokazujú svoju hegemoniu (Vietnam, Kórea, Afganistan). Náboženské, etnické vojny, povstania, re-

volúcie, občianske či zákopové vojny, ako aj vojny o geografické hranice, sú klasickými príkladmi krvavého organizovaného vraždenia a vyhladzovania ľudí ľuďmi. K nim sa však pridávajú stále nové spôsoby bojovania, ktoré vznikajú pod vplyvom zrýchľujúceho pokroku vedy a techniky ako elektronická, kybernetická či hybridná vojna.

Ich spoločným menovateľom je však stále populizmus. Toto slovo sa skloňuje v rôznych súvislostiach dennodenne pravdepodobne vo všetkých krajinách sveta. Mnoho ľudí však nie veľmi chápe jeho význam a stalo sa len akýmsi hanlivým pojmom, ktorý však nevedia opísať na príklade v reálnom čase. Populizmus je pritom veľmi dôležitý pojem, ktorý znamená hlavne prezentáciu takých politických taktík štátnikov, či lídrov, aká sa akosi automaticky ukladá do povedomia občanov. Vodcovia, oplývajúci darom reči a presvedčivosti, pri svojom vystupovaní na verejnosti zdôrazňujú pochopenie a stotožnenie sa s obavami a problémami svojho obyvateľstva. Ide o to, zaujať pozornosť verejnosti za každých okolností, aj za cenu toho, že k diskutovanej situácii nejestvuje žiaden reálny podklad, či dokonca dôvod. Výsledkom bývajú sľuby a vízie lepšej budúcnosti. Málokedy si však bežný človek uvedomí, že diskutované témy môžu byť vykonštruované a postavené tak, aby si pripustil svoje priame ohrozenie v prípade nečinnosti, či stagnácie. Preto zväčša radšej pristúpi k jednoduchšej alternatíve a pripustí možnosti, obalené v závoji zdanlivej ochrany a spravodlivosti pre všetkých.

1.4. VOJNA ALEBO KONFLIKT

Stretnutie rozdielnosti v názoroch na svet a jeho usporiadanie máva za následok vyostrenie vzájomných vzťahov, ktoré vedie nakoniec k nátlaku, sporu a následnému konfliktu, či vojne. Protichodnosť názorov sa môže týkať dvoch, avšak obyčajne viacerých aktérov, ktorých odhodlanosť presadiť svoje záujmy je nezvratná. Konflikt aj keď je väčších rozmerov ešte však neznamená vojnu, hranica medzi nimi je však neistá a konflikt sa môže veľmi ľahko zvrhnúť na úroveň vojny. Vymedzenie konkrétnych konfliktov je obtiažne, preto sa členia najčastejšie z hľadiska politickej geografie, na lokálne, regionálne a globálne, prípadne národné a medzinárodné, prípadne teritoriálne. Politické prostredie, v ktorom sa konflikty vyvíjajú, je veľmi komplikované.

2. OD DIKTATÚRY A TOTALITY K DEMOKRACII

Pád totalitného či diktátorského režimu nemusí automaticky znamenať nastolenie demokracie, vytúženej slobody a kvalitného života. V občanoch drieme prirodzená túžba po rovnoprávnosti, spravodlivosti, poriadku. Univerzálne princípy slobody a rovnosti, či ideálov, sa aj pri prechode k demokracii a priblíženiu k vízii slobodného sveta dokážu podriaďovať menšiemu zlu, kedy sa menší národ podriadi vôli väčšieho pod rúškom demokratických princíпов. Nasleduje vtedy príklady a precedensy väčších národov bez ohľadu na to, že jeho východiská môžu byť diametrálne odlišné. Uvedené platí na všetkých úrovniach – regionálnej, národnej i medzinárodnej.

2.1. OSPRAVEDLŇOVANIE NÁSILIA V MENE DEMOKRACIE

Na príklade pádu totalitných režimov z deväťdesiatych rokov v strednej a východnej Európe, či na príklade Arabskej jari, môžeme sledovať opakujúcu sa situáciu. Hegemonické postavenie Spojených štátov amerických, ktoré už viac ako pol storočia plní svoj nekončiaci zoznam krvavých vojenských intervencií dokazuje nastavenie tejto krajiny na vojenskú ekonomiku. Jedná sa však o demokratický štát. A vraj najdemokratickejší. Tak ako je to možné? Nevyžiada si táto situácia v budúcnosti opätovné volanie po diktatúre, či totalite? ³Svet je predsa v chaose a nacionalistické a národnostné vášne a volania ľudí po pokoji, ktorý si vydobyli, sú stále hlasnejšie. Odráža sa to na každodennom živote spoločností, ktoré sú viac či menej multikultúrne. Propaganda vo svetových médiách nepozná výnimky. Svet sa uberá tým smerom, ktorý udávajú. Prejavy svetových lídrov sú do veľkej miery porovnateľné s prejavmi lídrov zo začiatku 20. storočia. Hovoria o ochrane a nastolení poriadku. Nebolo to tak však v dejinách opakované? Čiastkové hrdinstvá o záchrane konkrétnych osudov stoja proti morálnym postojom vo všeobecnom meradle. Záchrana konkrétnej osoby z pazúrov teroristu na Blízkom východe stojí proti omylom zbombardovanej nemocnici Lekárov bez hraníc. A dôsledky? Nemedializované... Nikto o nich nechce hovoriť, ani sa k nim priblížiť. Môžu byť totiž nákazlivé...

³ <http://www.zemavek.sk/articles/view/demokracia-nikdy-nezvitazi-toboz-nie-diktatura-3-cast>, 8. 11. 2015.

2.3. ĽUDSKÁ PODSTATA VO VZŤAHU K SPRAVODLIVOSTI

Je až neuveriteľné, že dnešný moderný človek môže zdieľať názor, podľa ktorého niektoré národy „potrebujú tvrdú ruku“, lebo sa nedokážu postarať sami o seba. Ide o chabé, avšak veľmi propagované tvrdenia o nevyhnutnosti vojny na dosiahnutie spravodlivosti. Spravodlivosti pre koho? Pre väčšinu národov, ktoré desaťročia trpia stále novými dôvodmi na intervenciu vo svojej krajine ani len nevznikne príležitosť prejať svoju vôľu, či názor. Pokiaľ sa nejedná o osamelých vlkov, ktorí kričia do sveta prostredníctvom sociálnych sietí (ak práve fungujú), že obraz o nich nie je ani len zďaleka pravdivý a neexistuje žiadny verejný ani skrytý dôvod považovať ich za nepriateľov, či dokonca chudákov volajúcich o pomoc, niet v médiách priestoru. Aspoň nie v takých, ktoré majú dostatok prostriedkov na svoje rozšírenie, či vytvorenie vplyvu na zvyšok sveta. Dostávame sa tu k situácii, kedy sú všetci potenciálnou hrozbou a podozriví. Vtedy nastupuje šikana a sledovanie. A neodôvodnený patriotizmus. A voľba menšieho zla. Zatváranie očí. Odvracanie tváří. Vytvorenie atmosféry strachu. Čo však vzniká na druhej strane, ktorá sa roky nevie dovoliť spravodlivého vypočutia a už vôbec nie sľúbeného lepšieho života? Vzniká strach a frustrácia. Striedanie období vojny a mieru sa pomaly zlieva do jedného aktuálneho stavu, pri ktorom dochádza k neustálym vznikom nových a zánikom či prelínaním starších konfliktov.

2.4. ROZDIELY V NÁZOROCH NA SVET A ICH PREHLBOVANIE

Rozdiely v názoroch nemajú tendenciu miznúť, ale prehlbovať sa. Nespravodlivá svetová politika a ignorácia rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN, či jemnejší spôsob - použitie práva veta, majú za následok len viac smrtí, rozšírenie tráum a hriechov ľudstva. Alarmujúce sú aj čísla, ktoré sú verejne dostupné, avšak málo propagované. Ako inak. Hovorí sa predsa len o preventívnych opatreniach, ktoré so sebou nesú isté obeť. Naše deti sa učia v škole dejiny. História svojho národa, svojej krajiny, ale aj svetovú históriu. O čom však hovorí? Okrem vynálezov, kultúrnych artefaktov a kráľovských rodov hovorí predovšetkým o vojne. O tom, ako sa spoločnosť vyvíja. Ako je stále múdrejšia, vzdelanejšia, šikovnejšia, otvorenejšia. Ako sa im však môžeme pozrieť do očí, keď ich budeme musieť naučiť, že síce za posledných päťsto rokov klesol počet vojen veľkých mocností v priemere o sedemdesiat percent, avšak ich deštruktívna sila enormne vzrástla? Počas druhého milénia zahynulo podľa dostupných zdrojov

v dôsledku vojen a ozbrojených konfliktov 147 miliónov ľudí. Z týchto desiatich storočí však pripadá 75% na dvadsiate storočie.⁴ Tak ako môžeme našich nasledovníkov učiť o evolúcii, keď má takéto dopady? Môžeme len dúfať, že ich naučíme byť prezieravými, presvedčíme ich o tom, že snaha o dosiahnutie mieru na svete nie je len nedosiahnuteľná rozprávka, no tiež pravidlo: *Ak zachrániš jednotlivca, zachrániš svet.*

2.5. EXISTUJE ASPOŇ PREDSTAVA ČI VÔĽA SVETA BEZ VOJEN?

Vďačná aj nevďačná téma. Vo vzduchu visí otázka, prečo ak každý človek na Zemi túži po kľudnom živote a mieri, naďalej existujú vojny a vraždenie. Aj keď sa to zdá nereálne, jestvujú také spoločenstvá, ktoré nikdy vojnu nezažili. Dosiahli to aplikovaním nenásilnej formy riešenia konfliktov. Áno, samozrejme, že nežili bez nich, veď konflikty sú v ľudskej podstate neopomenuteľné. Avšak tieto spoločenstvá dodržiavali a dodržiavajú zákony, rituály, zásady stanovené náboženstvom, ale hlavne tradíciami a vzdelávaním svojich potomkov. Možno sa tu niekto pozastaví a pousmeje, že sa predsa jedná o malé kmeňové zoskupenia. Jedná sa napríklad o severoamerický indiánsky kmeň Zuni, či Krovákov v africkej púšti Kalahari, Semangov v Malajzii, Eskymákov v Kanade, Adamanov v z ostrova v Indickom oceáne, Sirionov v Bolívií, či Arapešov v Novej Guinei a ďalšie spoločenstvá.⁵ Nejde teraz o návrat k primitívnemu spôsobu života, či slepé nasledovanie tradícií a náboženských pravidiel. Ide len o poukázanie na to, že to nie je nemožné a naozaj existuje precedens.

Zásadná otázka tu znie:

Dokáže človek dneška volajúci po dobrom živote odpovedať na priamu otázku, či je jeho najväčším želaním spokojný život v mieri pre seba a svojich blízkych odpovedať „nie?“

3. SVET DNEŠKA A VÍZIA BUDÚCNOSTI

chopnosť demokratickej spoločnosti riešiť svetové problémy sa zdá obmedzená. Postupy uplatnené v demokracii sú založené na dohovoroch, slobodných debatách, diskusiách v parlamentoch, summitoch, konferenciách, to všetko na medzinárodnej úrovni. Cieľom je dosiahnutie zhody. Medzinárodné právo však v praxi nemusí vždy stáť na strane spravodlivosti, ale môže stratiť svoj význam v prípade silnejšieho účastníka, pre

⁴ O. Krejčí, *Válka...*, op. cit.

⁵ *Ibidem.*

ktorého jednoducho prestane platiť. V takýchto situáciách je rola medzinárodného práva značne spochybnená. Pre niekoho platí, pre niekoho nie. Nieкто sa môže spoľahnúť, nieкто nie. Politika odstrašovania nabera na objeme, je však čím ďalej tým viac kritizovaná. Diskreditácia svetových demokratických mocností v denných správach, kde sa z času na čas objavia civilné obeť takýchto intervencií neprispieva k budovaniu rovnováhy vo svete. Volania po riešeníach však existujú. Mali by sa riešiť hlavne prostredníctvom diplomacie, kvôli týmto riešeniam bola diplomacia vlastne pred stáročiami stvorená⁶.

3.1. ĽUDSKO-PRÁVNA OTÁZKA VO SVETOVEJ POLITIKE DNEŠKA

Otázka ľudských práv má vo svetovej politike osobitné postavenie. Sloboda, spravodlivosť a rovnoprávnosť musí predať pre všetkých obyvateľov planéty rovnako. Neexistuje národ nadradený a podriadený. Realita je však opäť iná. V popredí je v prvom rade vždy bezpečnostná otázka, ktorej ciele musia byť uspokojené, až potom je priestor pre uplatňovanie ľudských práv. K tejto téme sa vedú neustále diskusie, no právne rozmery jednotlivých štátov sa v mnohých bodoch nezhodujú. Medzinárodné inštitúcie a aliancie zodpovedajúce za bezpečnosť sú často nefunkčné a ich rozhodnutia mnohokrát oneskorené, alebo chaotické. Spoločnosť žijúca v mieri dnes vyžaduje cieľavedomú edukáciu zameranú na mier a sociálnu rovnováhu.

3.2. MIGRAČNÁ KRÍZA AKO DÔSLEDOK TOTÁLNEJ DESTABILIZÁCIE REGIÓNŮ BLÍZKEHO VÝCHODU A AFRIKY

Paralyzovanosť európskeho kontinentu v dôsledku imigračnej krízy je asi najviac diskutovanou ľudskoprávnou otázkou posledného roka. Všetci vedia, že zdrojom migrácie je predovšetkým vojna a neschopnosť medzinárodných organizácií zasiahnuť do diania. Riešenie sa však zdá byť v nedohľadne. Zatiaľ čo sa medzi sebou európski lídri a politici dohadujú, koho nesie najväčší podiel viny na obrovskom prílive utečencov do Európy, rozpaľujú sa v obyvateľoch starého zdanlivo kľudného, relatívne moderného a vzdelaného európskeho kontinentu patriotické vášne podložené hlavne neinformovanosťou, ktorá ide ruka v ruke s ignoráciou, až stratou ľudskosti a solidarity. Potreba stabilizácie situácie na Blízkom východe a v Afrike

⁶ http://www.chelemendik.sk/Oskar_Krejci_Hrozi_nam_vojna__159523256.html, 13. 8. 2016.

však nie je otázkou samotných dotknutých štátov, v ktorých sa odohráva a v ktorých sú krvavé jatky na dennom poriadku. Chaos si tam však obyvatelia nespôsobili sami. Priniesli ich svetové mocnosti, ktoré sa desaťročia svojimi pokusmi o získanie sfér vplyvu a intervenciami v „záujme nastolenia mieru“ zaslúžili o vznik tejto dnes ťažko zvládnuteľnej situácie.

Militanti, rôzne odnože a frakcie vzniknuté zo zúfalstva povstalcov už bojujú aj proti sebe. Aj povestný Daesh, či Islamský štát v Sýrii a Levante, alebo tiež Islamský štát v Sýrii a Iraku, ako sa mu hovorí dnes, už pravdepodobne svojím názvom poukazuje na to, prečo sa treba čohokoľvek smerom na juhovýchod od Európy obávať. Prvé mesiace od vzniku tohto nelegitímneho samozvaného kalifátu a jeho rozširovania uložili v pamätiach bežných ľudí, ktorí netušia o medzinárodnom práve nič viac, ako to, že existuje, jednoducho tento hrôzostrašný názov s rovnako apokalyptickou predstavou rozšírenia chorých praktík jeho prívržencov smerom k nim. Označovali však médiá hneď zo začiatku tento výplod chorej mysle „Teroristická organizácia Islamský štát?“ Veľmi málo bolo takýchto označení a médiá ako keby mali pasiu z obrovských titulkov v novinách, či na internete. Ďalšie označenia ako Os zla, či islamisti, vzbudzujú strach a diskomfort aj v obývačkách obyčajných ľudí na dedine v strede nejakej malej krajinky v srdci Európy s 500 obyvateľmi... Lídri sa len prizierajú podnecovaniu nenávistných vášní, ktoré nemajú v modernej spoločnosti čo hľadať. Nájdu sa už však aj politici, ktorí zneužívajú ľudské nešťastie a túžbu po živote ako takom, nielen po tom lepšom živote, v prospech svojej propagácie a volebnej kampane. Ochránárske vízie však skutočne nezodpovedajú nielen svetovým, ale ani národným potrebám. Naozaj však nedokážeme byť otvorení a povedať si veci na rovinu? Ohrozovanie globálnej kultúry má na svedomí hlavne tá časť sveta, ktorá desaťročia ťažila z týchto krajín. Zabudli sme už asi, že diktatúry v nich tiež nevznikli len tak, vždy mali podporu zo strany mocných.

Pokiaľ sa však chaos v danom regióne nezastaví, neskončí ani prílev utečencov. Záujmy v znamení roky trvajúceho budovania demokracie bez výsledkov a s toľkými stratami na ľudských životoch už dávno stratili akúkoľvek legitimitu.

3.3. TERORIZMUS AKO DÔSLEDOK NOVODOBÝCH KONFLIKTOV

Teroristické útoky, ktoré sa odohrávali prevažne v Európe vzdialenom svete, sa presúvajú čoraz bližšie k doteraz pokojnému a relatívne stabilnému

starému kontinentu, do samotnej Európy. Je však obrovskou chybou podporovať etnickú a rasovú neznášanlivosť. Je nutnosťou stotožniť sa s výzvou na ukončenie vojen, ktoré rozkladajú Blízky východ, v dôsledku čoho trpia a presúvajú sa do bezpečia zúfale utečenecké rodiny. Už nielen prostredníctvom médií, ale naživo zažívajú pôvodní obyvatelia Európy, aké je báť sa o vlastnú bezpečnosť a uvedomujú si bezprostrednú a doteraz nepoznanú hrozbu. Teroristi vyslaní a riadení prevažne teroristickými organizáciami Islamský štát, či Al Kaida šíria strach a nenávisť a podporujú vyprovokovanie odporu voči muslimom v celom svete. Na túto hrozbu je potrebné okamžite reagovať, pretože svet sa denne polarizuje a vzniká eskalácia násilia⁷. Odmietaní a zdrvení mladí ľudia, ktorým denne vyčítajú ich pobyt na cudzom území často padnú do nesprávnych rúk, čím sa prirodzene radikalizujú. Ide o premyslenú stratégiu teroristických lídrov. Do popredia vystupuje neschopnosť národných a medzinárodných bezpečnostných zložiek zastaviť šírenie tejto stratégie. Propagáciu teroristických organizácií, ktoré demonštrujú svoje zverstvá popravami v priamom prenose je nutné úplne odrezať od sveta. Veď aj za tieto správy musí byť niekto zodpovedný. Sociálne siete, ale aj národné televízne stanice by mali byť obmedzené v šírení týchto nahrávok, lebo ich cieľom nie je len ukázať svetu, čo dokážu teroristi urobiť s nepriateľom, ale hlavne destabilizácia a ovplyvnenie západnej politiky a mobilizácia ich vlastných síl vo svete a naverbovanie nových členov.

3.4. POLITIKA PRESÍDLENIA V ZÁKLADNÝCH ČÍSELNÝCH ŠTATISTIKÁCH

V súčasnosti je proces mobility ľudí v najvyšších číslach v novodobej histórii. Celkový počet medzinárodných migrantov vzrástol za posledné roky zo 154 miliónov v roku 1990 na 175 miliónov v roku 2000 a až na 244 miliónov osôb v súčasnosti. Medzinárodní migranti by dnes mohli vytvoriť piatu najľudnatejšiu krajinu sveta. Existuje však aj národná migrácia, kedy sa ľudia presúvajú vrámci domovskej krajiny na miesta bezpečnejšie pre ich život. Národní aj medzinárodní presídlenci spolu tvoria približne miliardu ľudí. Miliardu osudov. Takmer tri štvrtiny celkovej populácie migrantov je vo veku od 20 do 64 rokov. Odhadovaný objem remitencií, teda hotovostných transferov časti zárobkov migrantov v zahraničí, ktoré zasiela do domácnosti v krajine svojho pôvodu, má do roku 2017 vzrásť

⁷ <http://komentare.sme.sk/c/8078544/islamsky-stat-laka-europu-do-pasce.html>, 20. 11. 2015.

na 636 miliárd USD. Netreba si však zamieňať pojem migrant s pojmom utečenec. V dôsledku prenasledovania a silnejúceho vplyvu vojen je dnes na úteku 60 miliónov utečencov⁸.

4. ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV A UPLATŇOVANIE MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA

Za zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti nesie hlavnú zodpovednosť Bezpečnostná rada Organizácie spojených národov, ktorá má 5 stálych a 10 nestálych členov. Jej pravidlá sú formulované tak, aby zabránili odchodu najvplyvnejších členov z organizácie, a tak zachovali medzinárodný dialóg. Každý zo zvyšných 10 členov je v rade vždy iba na 2 roky a OSN ich volí. Súčasný generálny tajomník, je Ban Ki-Mun. Charta ho splnomocňuje upozorňovať Bezpečnostnú radu na každú záležitosť, ktorá podľa jeho názoru ohrozuje medzinárodný mier a bezpečnosť. Riadenie mierových operácií, úloha sprostredkovateľa v medzinárodných sporoch, štúdie ľudskoprávných otázok, konferencie o svetových problémoch, sledovanie plnenia rozhodnutí OSN, sú len niektoré zo základných činností sekretariátu OSN.

4.1. POTREBY SVETA V ZMYSLE UPLATŇOVANIA MEDZINÁRODNÉHO PRÁVA

Usporiadanie sveta sa po 70 rokoch od vzniku OSN v roku 1945 diametrálne zmenilo. V reálnych podmienkach je konanie Bezpečnostnej rady OSN obmedzené. Kritici upozorňujú na neschopnosť riešenia vojnových konfliktov vo svete, ale aj iné nedostatky, až korupčného charakteru. Rada sa dostatočne neprispôsobila zmenám, ktorými svet prešiel od konca druhej svetovej vojny. Je však jedinou alternatívou, akú má dnešný svet k dispozícii. Dôkazom jej užitočnosti je istotne záchrana miliónov ľudí. Kvôli nedostatkom, ktoré dnešná OSN má, však nesmú zomierať milióny ďalších. Reforma by mala nastať bezodkladne a smerovať k väčšej demokratickosti a legitímnosti. Konkrétne výčitky poukazujúce na zlyhania sú napríklad program Ropa za potraviny, ako ideálny príklad nedostatočnej kontroly po uvoľnení sankcií v Iraku za režimu Saddáma Husaina, prehliadanie genocídy v Rwande, nezasiahnutie počas Masakru v Srebrenici, zlyhanie pri doručení humanitárnej pomoci pre obyvateľov Somálska, sexuálne zneužívanie dievčat v Kongu pracovníkmi OSN, utrpenie obyčajných ľudí

⁸ <https://dennikn.sk/blog/osn-neverie-vyriesit-konflikty-v-iraku-syrii-a-na-ukrajine-ako-z-toho-von/> , 24. 10. 2015.

uvalením sankcií na diktátorské režimy a ich následné javy, ťažkopádne vyšetrovania káuz použitia chemických zbraní a mnohé iné, pri ktorých sa bežným, racionálne zmýšľajúcim ľuďom až nechce veriť v existenciu takýchto katastrofických scenárov.

4.2. PRÁVO VETA A INÉ PREKÁŽKY LEGITIMITY ROZHODOVANIA BEZPEČNOSTNEJ RADY OSN

Prekážkou svetového mieru býva zvyčajne uplatnenie Práva veta, kedy piati stáli členovia svojim nesúhlasným hlasovaním môžu zablokovať rozhodovanie Bezpečnostnej rady. Tu sa dostávame k absurdnej situácii, kedy práve krajiny zodpovedné za mier a bezpečnosť vo svete, bývajú často aktérmi začatia vojnových konfliktov vo svete, prípadne ignorujú stav ohrozenia, aj keď by mohli a mali zasiahnuť. Neschopnosť Bezpečnostnej rady, nastala v mnohých situáciách, kedy jej postoj zásadne ovplyvnil ďalšie svetové dianie. Spomeňme Suezskú krízu z roku 1956, inváziu ruských vojsk do Československa 1968, vojnu vo Vietname 1946–1975, sovietsko-afgánsku vojnu 1979–1989, vojenskú intervenciu v Iraku 2003 a mnohé ďalšie.⁹ Právo veta využívalo od začiatku predovšetkým Rusko, od roku 2011 spolu s Čínou na opakované blokovanie riešení vojny v Sýrii, Rusko aj vo vzťahu k Ukrajine. Hneď po Rusku nasleduje USA, za éry Georga Busha využili USA právo veta dokonca 10 krát, predovšetkým v spojení s izraelsko-palestínskym konfliktom. Spojené kráľovstvo a Francúzsko ho použili naposledy v roku 1989 počas invázie USA do Panamy a aj predtým iba minimálne a Čína až do roku 2011 takmer nikdy. Táto situácia dokazuje, že právo veta robí Bezpečnostnú radu OSN takmer nefunkčnou. Je nutné ho výrazne obmedziť, prípadne zrušiť.

Problémom je tiež hlasovacie právo, kedy postavenie týkajúce sa vyváženosti hlasov stálych a nestálych členov nie je rovnoprávne.

4.3. ZASTÚPENIE V BEZPEČNOSTNEJ RADE OSN

Zastúpenie v Bezpečnostnej rade takisto poukazuje na ignoráciu zvyšku sveta a dominantnosť globálnych mocností, predovšetkým západu. Vo svete však existujú aj iné krajiny, ktorých dôležitosť v posledných rokoch vzrástla a boli by preto vhodnými kandidátmi na nových stálych členov Bezpečnostnej rady, či už z hľadiska sily ekonomík, prispievania do roz-

⁹ https://sk.wikipedia.org/wiki/Organiz%C3%A1cia_Spojen%C3%BDch_n%C3%A1rodov, 17. 3. 2016.

počtu OSN, počtu obyvateľov, či náboženského zastúpenia. Rozšírenie o nové stále kreslo nie je však nutné len na úrovni nového štátu, mohlo by ísť aj o rozšírenie zastúpenia konkrétneho zoskupenia, napríklad kontinentálneho. Takýmto riešením by svet napomohol v konflikte záujmov pri riešeníach medzinárodných mierových riešení. Je nutnosťou zasadiť sa o medzinárodnú podporu nového usporiadania a ukončenie výsostného postavenia piatich stálych členov.

4.4. VZDELÁVANIE AKO ZÁKLADNÝ KAMEŇ BUDÚCICH POKOLENÍ

Vo svete je takmer 10 miliónov detí so statusom utečencov. V dôsledku konfliktu ich bolo vysídlených takmer 19 miliónov. Dôležitým dokumentom sa stáva Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2015 o vzdelaní pre deti v núdzových situáciách a dlhotrvajúcich krízach [2015/2977 (RSP)]. Vzdelanie ako základné ľudské právo a právo každého dieťaťa má kľúčový význam v jeho výchove a ďalšom smerovaní ako zodpovedného občana. Vzdelanie ako základ zlepšenia životných podmienok v budúcnosti, patrí podľa Dohovoru OSN o právach dieťaťa z roku 1989, k základným svetovým cieľom. V minimálne tridsiatich krajinách sveta sa rôzne ozbrojené skupiny dopúšťajú útokov na školy. Deti sú tak vystavené čoraz väčším hrozbám nielen z tohto bezpečnostného hľadiska, ale aj z hľadiska ich ďalšieho životného rozvoja, hrozieb a zmarenia vyhliadok na lepší život. Nové ciele udržateľného rozvoja a súvisiace ciele stanovené v komplexnom novom programe pre vzdelávanie majú byť dosiahnuté do roku 2030. Európska Únia plánuje v rokoch 2014–2020 investovať 4,7 miliardy EUR do vzdelávania v rozvojových krajinách. Je to však asi len polovica úspechu, keďže oficiálne náklady tvoria asi 8 mld USD ročne. Rozvojová pomoc sa týka nielen zabezpečenia a kvality vyučovania, ale i psychologickej pomoci pre deti v oblastiach konfliktu. Vzdelávanie je primárnou zložkou obnovy spoločnosti po skončení konfliktu. Môže napomôcť k zvýšeniu potenciálu zdravšieho života, prekonania cyklu chudoby a diskriminácie, obmedzenia spolupráce detí s extrémistami, či zamedzenie zneužívania detí a obchodovania s nimi¹⁰.

V dôsledku narastajúceho počtu humanitárnych kríz vo svete a enormne vysoký počet vysídlených osôb od čias 2. svetovej vojny by medzinárodné spoločenstvo malo vzdelávanie považovať za ústredný prvok svojich

¹⁰ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0418+0+DOC+XML+V0//SK&language=SK>, 26. 11. 2015.

humanitárnych reakcií, keďže vzdelávanie zohráva veľkú rolu v smerovaní detí v budúcnosti.

5. PRIESKUM

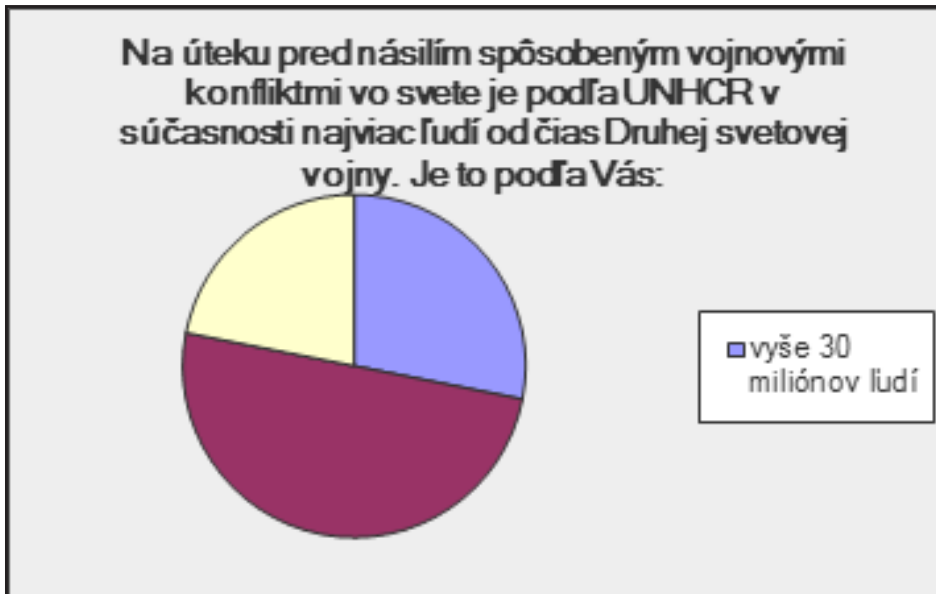
S cieľom nadobudnúť predstavu o informovanosti a postojoch ľudí vo veku od 20 do 65 rokov v Slovenskej republike, som v období od 13 do 17 januára 2016 vytvorila pilotný projekt k prieskumu, ktorý bude neskôr pokračovať aj na medzinárodnej úrovni. Zámerom bolo získať percentuálny podiel povedomia príslušnej vzorky populácie v otázkach, ktoré sa týkajú výskumu otázok vojny a mieru v súčasnej spoločnosti.

OTÁZKA Č. 1:

Na úteku pred násilím spôsobeným vojnovými konfliktmi vo svete je podľa UNHCR v súčasnosti najviac ľudí od čias Druhej svetovej vojny. Je to podľa Vás:

- vyše 30 miliónov ľudí,
- vyše 60 miliónov ľudí,
- vyše 80 miliónov ľudí.

Na úteku pred násilím spôsobeným vojnovými konfliktmi vo svete je podľa UNHCR v súčasnosti najviac ľudí od čias Druhej svetovej vojny. Je to podľa Vás:		
Možnosti odpovede:	Odpovede v percentách	Odpovede v číselných údajoch
vyše 30 miliónov ľudí	28,1%	41
vyše 60 miliónov ľudí	50,0%	73
vyše 80 miliónov ľudí	21,9%	32
zodpovedané		146
nezodpovedané		1



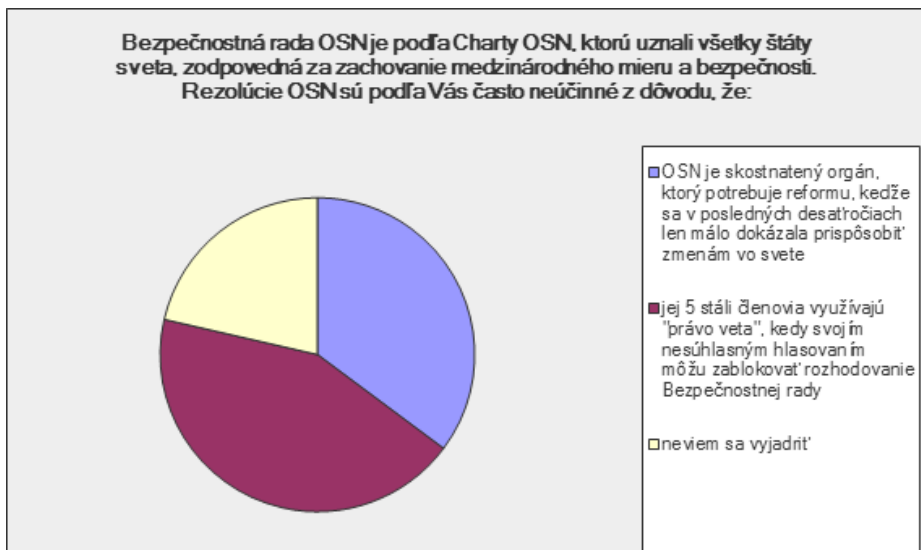
Odpoveď: vyše 60 miliónov ľudí. Zo 122 ľudí na Zemi musel opustiť svoj domov 1 človek.

Syntéza: Z celkového počtu 143 odpovedí, viac ako polovica opýtaných odpovedala podľa skutočného čísla, kde je správna odpoveď „viac ako 60 miliónov ľudí“. Toto poukazuje na fakt, že takmer polovica občanov, ktorí sú naozaj znepokojení súčasnou migračnou krízou, má len hmlistú predstavu o skutočnom stave súčasného sveta.

OTÁZKA Č. 2:

Bezpečnostná rada OSN je podľa Charty OSN, ktorú uznali všetky štáty sveta, zodpovedná za zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Rezolúcie OSN sú podľa Vás často neúčinné z dôvodu, že:

- OSN je skostnatený orgán, ktorý potrebuje reformu, keďže sa v posledných desaťročiach len málo dokázala prispôsobiť zmenám vo svete,
- jej 5 stáli členovia využívajú „právo veta“, kedy svojím nesúhlasným hlasovaním môžu zablokovať rozhodovanie Bezpečnostnej rady,
- neviem sa vyjadriť.



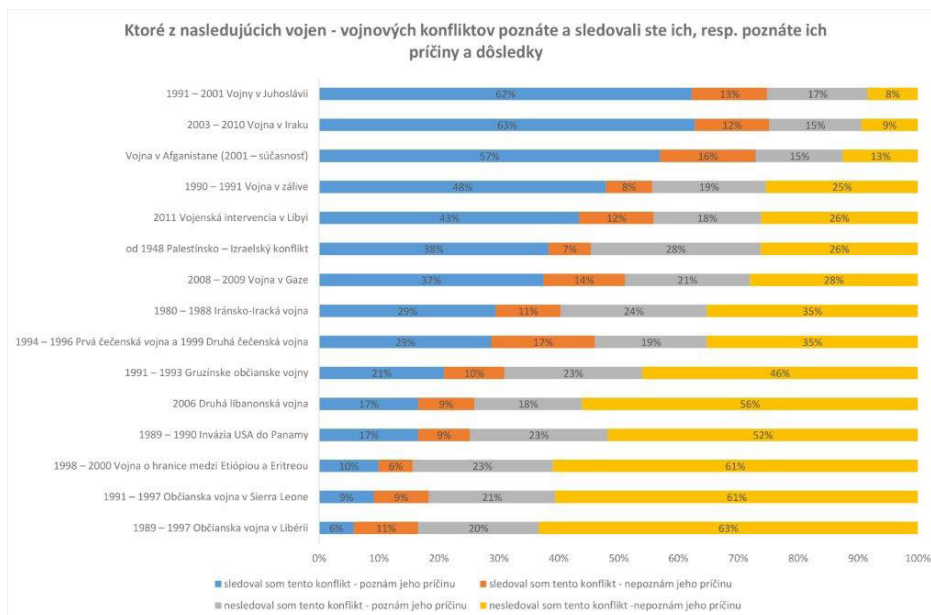
Syntéza: Z celkového počtu 142 odpovedí, 42,96% opýtaných si myslí, že najväčším problémom je použitie «práva veta», čo sa zdá byť najväčšou starosťou BR OSN. 35,92% opýtaných si myslí, že vrámci OSN sú viac než potrebné urýchlené reformy, aby sa ich činnosť stala efektívnou. 21,13% nevedelo vyjadriť svoj názor, alebo sa nevedelo rozhodnúť, ktorý z uvedených problémov je väčší. Miera medzi prvými dvomi otázkami sa príliš nelíši, takže riešenie svetových problémov by sa mohlo začať obidvomi smermi.

OTÁZKA Č. 3:

Ktoré z nasledujúcich vojen – vojnových konfliktov poznáte a sledovali ste ich, resp. poznáte ich príčiny a dôsledky:

- 1980 – 1988 Iránsko-Iracká vojna,
- 1989 – 1990 Invázia USA do Panamy,
- 1989 – 1997 Občianska vojna v Libérii,
- 1990 – 1991 Vojna v zálive,
- 1991 – 2001 Vojny v Juhoslávii,
- 1991 – 1993 Gruzínske občianske vojny,
- 1991 – 1997 Občianska vojna v Sierra Leone,
- 1994 – 1996 Prvá čečenská vojna a 1999 Druhá čečenská vojna,
- 1998 – 2000 Vojna o hranice medzi Etiópiou a Eritreou,
- Vojna v Afganistane (2001 – súčasnosť),
- 2003 – 2010 Vojna v Iraku,

2006 Druhá libanonská vojna,
2008 – 2009 Vojna v Gaze,
2011 Vojenská intervencia v Líbyi.



Syntéza: Odpovede tu sa líšia v číslach a percentách v každej odpovedi. Najviac sledovanou udalosťou so znalosťou príčiny dosiahla vojna v Iraku v roku 2003 so 62%, nasledujú vojny v Juhoslávii 1991–2001 s 61% a vojna v Afganistane od roku 2001 s 56%. Najmenšie čísla získala občianska vojna v Líbérii 1989–1997, ktorú sledovalo len 6% respondentov, z ktorých väčšina nepoznala jej príčiny, ani dôsledky.

Úroveň znalostí v súlade s touto otázkou sa zdá byť na vcelku dobrej úrovni, pretože väčšina opýtaných ľudí sledovala situácie, ktoré by mohli ovplyvniť ich vlastné životy v reálnom čase.

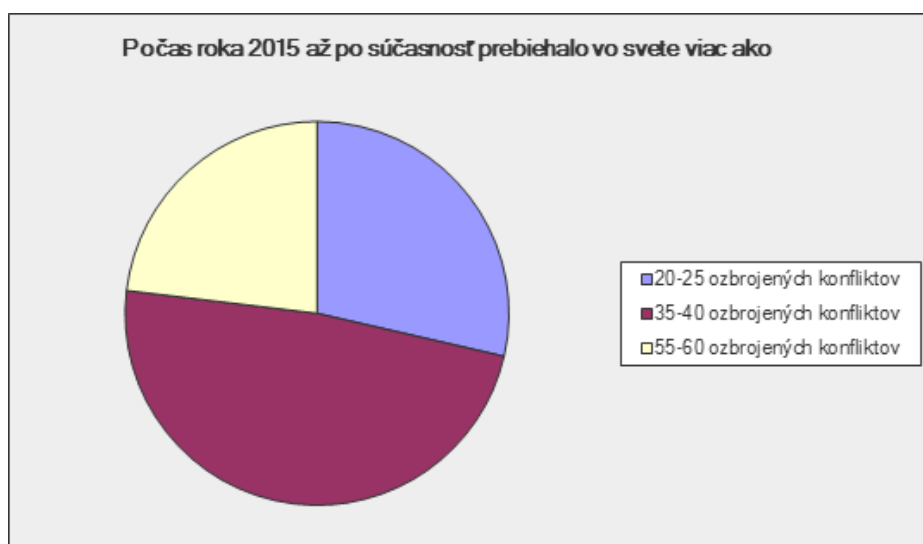
	I followed up this conflict, I know the causes	I followed up this conflict, I don't know the causes	I didn't follow up this conflict, I know the causes	I didn't follow up this conflict, I don't know the causes	Total	Weighted Average
since 1948 Palestine – Israel war	38% 52	7% 10	28% 39	27% 37	138	2.44
1980 - 1988 Iran-Iraq war	29% 39	11% 15	24% 33	36% 49	136	2.68
1989 - 1990 US invasion in Panama	16% 22	9% 12	23% 31	52% 71	136	3.11
1989 - 1997 civil war in Liberia	6% 8	10% 14	20% 27	64% 87	136	3.42
1990 - 1991 Gulf War	47% 66	8% 11	19% 26	26% 36	139	2.23
1991 - 2001 war in Yugoslavia	61% 86	13% 18	17% 24	9% 12	140	1.73
1991 - 1993 Georgian civil wars	20% 27	10% 14	24% 32	46% 63	136	2.96
1991 - 1997 civil war in Sierra Leone	9% 13	9% 12	21% 29	61% 85	139	3.34
1994 - 1996 First Chechnya War and 1999 Second Chechnya War	27% 37	18% 24	19% 26	36% 49	136	2.64
1998 - 2000 War for the border between Ethiopia and Eritrea	9% 13	5% 7	23% 32	62% 86	138	3.38
War in Afghanistan (2001 - present)	56% 79	16% 23	15% 21	13% 18	141	1.84
2003 - 2010 War in Iraq	62% 83	13% 17	16% 21	10% 13	134	1.73
2006 Second Lebanon War	15% 20	10% 13	18% 25	57% 78	136	3.18
2008 - 2009 war in Gaza	36% 49	14% 19	21% 29	29% 39	136	2.43
2011 military intervention in Libya	42% 60	13% 18	18% 26	27% 38	142	2.30

OTÁZKA Č. 4:

Počas roka 2015 až po súčasnosť prebiehalo vo svete viac ako:

- 20–25 ozbrojených konfliktov,
- 35–40 ozbrojených konfliktov,
- 55–60 ozbrojených konfliktov.

Počas roka 2015 až po súčasnosť prebiehalo vo svete viac ako		
Možnosti odpovede	Odpovede v percentách	Odpovede v číselných údajoch
20–25 ozbrojených konfliktov	28,6%	42
35–40 ozbrojených konfliktov	48,3%	71
55–60 ozbrojených konfliktov	23,1%	34
zodpovedané		147
nezodpovedané		0



Správna odpoveď: 40 ozbrojených konfliktov v roku 2015.

Syntéza: Z celkového počtu 144 odpovedí, skutočné číslo vedelo 47,92% opýtaných. Oveľa pesimistickejšiu verziu, než je reálny status, vyjadrilo 23,61% všetkých respondentov. 28,47% si zasa predstavuje svet lepší, resp. neregistruje reálne čísla a teda odpovedalo nižším počtom konfliktov, a to „40 súčasných ozbrojených konfliktov vo svete“.

OTÁZKA Č. 5:

Medzi zóny s najvýraznejšími znakmi vojnového konfliktu patria aj krajiny geograficky blízke Slovensku. Ktorého z nasledujúcich aktuálnych svetových konfliktov sa najviac obávate?

- Islamský štát v Sýrii a Iraku – Daesh,
- Rusko – Ukrajinský konflikt,
- Severná Kórea,
- Al Kaida a jej sympatizanti.

Medzi zóny s najvýraznejšími znakmi vojnového konfliktu patria aj krajiny geograficky blízke Slovensku. Ktorého z nasledujúcich aktuálnych svetových konfliktov sa najviac obávate?		
Možnosti odpovede	Odpovede v percentách	Odpovede v číselných údajoch
Islamský štát v Sýrii a Iraku - Daesh	55.1%	81
Rusko - Ukrajinský konflikt	36.7%	54
Severná Kórea	2.0%	3
Al Kaida a jej sympatizanti	6.1%	9
zodpovedané		147
nezodpovedané		0



Syntéza: Dotazník bol vyplnený plným počtom opýtaných osôb. Ako sa dalo očakávať, poukazuje na fakt, že ľudia sa najviac desia teroristickej

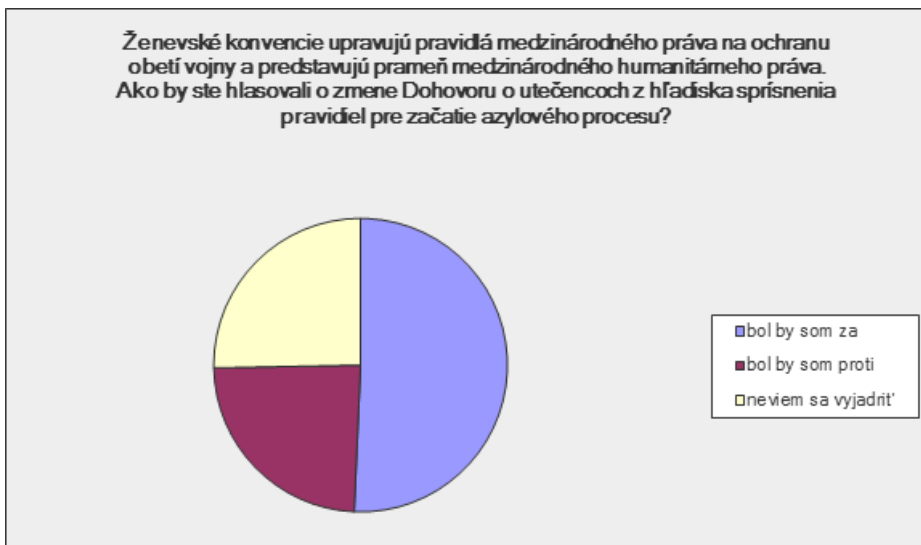
organizácie Daesh, alebo ISIL, ako im hovoríme, s podielom 55,56%. Rusko-ukrajinská kríza je znepokojujúca pre 36,11% všetkých respondentov, Al Káidy pre 6,25% a hrozba Severnej Kórei je najmenej významná a obavy vzbudzuje iba u 2,08% opýtaných.

OTÁZKA Č. 6:

Ženevské konvencie upravujú pravidlá medzinárodného práva na ochranu obetí vojny a predstavujú prameň medzinárodného humanitárneho práva. Ako by ste hlasovali o zmene Dohovoru o utečencoch z hľadiska sprísnenia pravidiel pre začatie azylového procesu?

- bol by som za,
- bol by som proti,
- neviem sa vyjadriť.

Ženevské konvencie upravujú pravidlá medzinárodného práva na ochranu obetí vojny a predstavujú prameň medzinárodného humanitárneho práva. Ako by ste hlasovali o zmene Dohovoru o utečencoch z hľadiska sprísnenia pravidiel pre začatie azylového procesu?		
Možnosti odpovede	Odpovede v percentách	Odpovede v číselných údajoch
bol by som za	50,7%	74
bol by som proti	24,0%	35
neviem sa vyjadriť	25,3%	37
zodpovedané		146
nezodpovedané		1



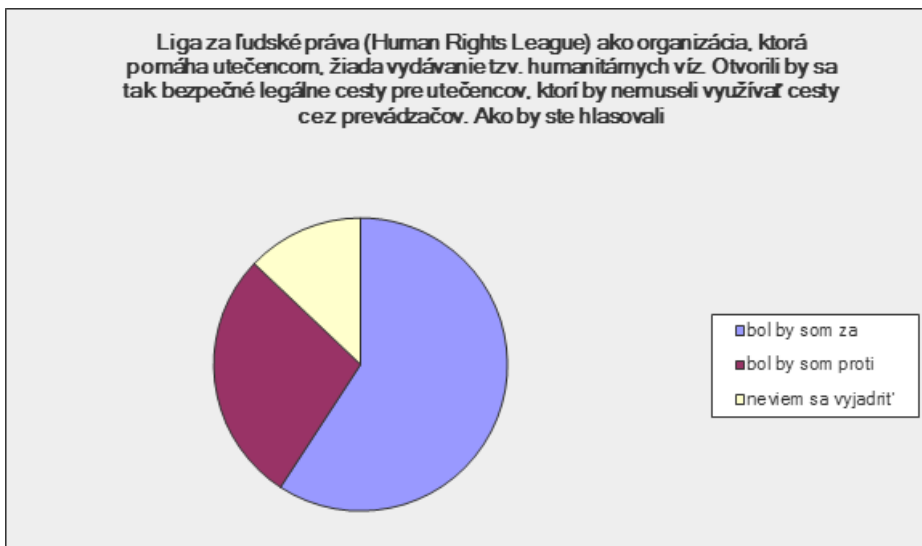
Syntéza: S najväčšou pravdepodobnosťou, úroveň vedomostí opýtaných v problematike azylového konania vrámci aktuálnej situácie migračnej krízy, poukazuje na vôľu respondentov čo najskôr dosiahnuť riešenia v komplikovanej situácii s migrantmi. Za zmenu pravidiel pre začatie azylových procesov hlasovalo 50,35% opýtaných, proti zmene 24,48% a žiadny názor nevyjadrilo 25,17% opýtaných.

OTÁZKA Č. 7:

Liga za ľudské práva (Human Rights League) ako organizácia, ktorá pomáha utečencom, žiada vydávanie tzv. humanitárnych víz. Otvorili by sa tak bezpečné legálne cesty pre utečencov, ktorí by nemuseli využívať cesty cez prevádzáčov. Ako by ste hlasovali?

- bol by som za,
- bol by som proti,
- neviem sa vyjadriť.

Liga za ľudské práva (Human Rights League) ako organizácia, ktorá pomáha utečencom, žiada vydávanie tzv. humanitárnych víz. Otvorili by sa tak bezpečné legálne cesty pre utečencov, ktorí by nemuseli využívať cesty cez prevádzáčov. Ako by ste hlasovali		
Možnosti odpovede	Odpovede v percentách	Odpovede v číselných údajoch
bol by som za	59,2%	84
bol by som proti	27,9%	41
neviem sa vyjadriť	12,9%	19
zodpovedané		144
nezodpovedané		0



Syntéza: Táto otázka má tiež stopercentnú účasť. Zo 144 opýtaných by súhlasilo s novým termínom „humanitárne víza“ 59,72% respondentov. Proti vydávaniu týchto víz by hlasovalo 27,78%, čo je menej ako polovica kladných odpovedí. Žiadny názor k tejto téme neprejavilo 12,5% respondentov.

ZÁVER

Tento pilotný projekt, ako východisková modelová situácia budúceho väčšieho výskumu súčasného stavu sveta a tiež vôle ekonomicky aktívnych občanov, riešiť, rovnako ako ich vlastné, aj najväčšie svetové problémy nám ukazuje, že globálne vzdelávanie by mohlo priniesť ešte lepšie čísla v prieskumoch, ktoré majú perspektívu získať v priebehu krátkeho obdobia menší počet v odpovediach, v ktorých respondenti nemajú úsudok či

záujem podieľať sa aspoň názorovo na riešení globálnych problémov. Výzva k zodpovednosti občanov v riešení globálnych záležitostí by sa mala stať skutočným východiskovým bodom pre dosiahnutie tolerance, solidarity, spravodlivosti, empatie, rovnosti, udržateľnosti a mieru.

REFERENCIE

1. Galbraith P.W., *The End of Iraq: How American Incompetence Created a War Without End*, Simon and Schuster Paperbacks, New York 2007.
2. Krejčí O., *Válka*, Professional Publishing, Praha 2011.
3. Lukacs J., *Demokracia a populizmus*, Kalligram, Bratislava 2006.
4. Todenhöfer J., *Inside IS - 10 Tage im „Islamischen Staat“*, C. Bertelsmann Verlag, Random House GmbH, München 2015.
5. Weiss M., Hassan H., *Islámský stát – Uvnitř armády teroru*, CPress Albatrosmedia, Brno 2015.
6. Preamble of the United Nations Charter, 1945.
7. <http://www.zemavek.sk/articles/view/demokracia-nikdy-nezvitazitoboz-nie-diktatura-3-cast>, 8. 11. 2015.
8. http://www.chelemendik.sk/Oskar_Krejci_Hrozi_nam_vojna__159523256.html, 13. 8. 2016.
9. <http://komentare.sme.sk/c/8078544/islamsky-stat-laka-europu-dopasce.html>, 20. 11. 2015.
10. <https://dennikn.sk/blog/osn-nevie-vyriesit-konflikty-v-iraku-syrii-a-na-ukrajine-ako-z-toho-von/>, 24. 10. 2015.
11. https://sk.wikipedia.org/wiki/Organiz%C3%A1cia_Spojen%C3%BDch_n%C3%A1rodov, 17. 3. 2016.
12. https://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations_Charter#Preamble, 20. 3. 2016.
13. <http://spravy.pravda.sk/svet/clanok/378982-osn-niektori-ludia-v-syrii-boli-vystaveni-smrtnemu-plynu-sarin/>, 5. 1. 2016.
14. <http://www.aktuality.sk/clanok/311970/usa-oznamili-kolko-civilistov-zabili-pri-naletoch-na-islamsky-stat/>, 18. 1. 2016.
15. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0418+0+DOC+XML+V0//SK&language=SK>, 26. 11. 2015.

Ing. Nina Hikmet Univerzita Mateja Bela, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov E-mail: ninahikmet@gmail.com